

ГОДИШЕН КОНСОЛИРАН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА ЛАВЕНА АД за 2013 година

(съгласно изискванията на чл. 33, ал 1 от Закона за счетоводството, чл. 100н ал.1 ЗППЦК и Приложение № 10 от Наредба № 2 от 17.09.2003 г. за проспектите при публично предлагане на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа)

I. Развитие и резултати на дружеството

1. Описание на дейността на дружеството.

„Лавена“ АД е регистрирана като акционерно дружество със седалище гр. Шумен. Дружеството има над 50 годишна традиция в областта на производството и търговия с етерични масла и козметика.

Дружеството притежава в инвестиционния си портфейл две дъщерни дружества:

- “Лавена Агро” ЕООД, учредено на 25.11.2008 г., е с предмет на дейност - създаване на нови агронасаждения, поддържане на съществуващите лавандулови насаждения и продажба на продукцията от собствено производство.
- “Лавена Мърчандайзинг” ЕООД, учредено на 23.06.2009 г., е с предмет на дейност -маркетингови и мърчандайзингови услуги.

През 2013 година „Лавена“ АД разшири присъствието си на българския козметичен пазар, обновявайки и допълвайки своето портфолио с нови козметични продукти и серии, като затвърди позицията си на сериозен и конкурентен производител. През 2013 г. наложи политика на засилено промотиране на козметичните продукти като се запази акцента върху бебешка и детска серия Бочко, с цел достигане на по – голяма популярност и реализация. Проведеха се множество мероприятия с цел запознаване на потребителите с иновативните продукти.

През 2013 година дружеството-майка стартира изграждане на нова производствена и складова сграда с приемни и административни зони. Инвестиционният проект е с обща проектна РЗП от 8 502 кв.м. Новата сграда ще бъде разположена на площадката на „Лавена“ АД и е предназначена да отговори на новите, по-високи международни стандарти за производство, съхранение и експедиция на козметични продукти, с приоритетен дял на бебешко и детска козметика. За главен изпълнител на обекта е избран „Ароггруп Екзакт“ ООД, град София. Решението е одобрено на проведено извънредно Общо събрание на акционерите от 23.09.2013г.

2. Резултати от дейността и финансово състояние на групата.

През отчетната 2013 година “ Лавена “ АД отчита консолидирана печалба в размер на 536 х.лв. Консолидираният финансов отчет към 31.12.2013 година на Дружеството е изготвен съгласно Международните счетоводни стандарти. За 2013 година „Лавена“ АД формира положителен доход на акция 2,007 лв., при отчетена консолидирана печалба към 31.12.2012 година – 751 хил.лв. и положителен доход на акция 3,755 лв.

Икономически показатели на групата, хил.лева

Показатели	2011 г.	2012 г.	2013 г.
Приходи от продажби	5 726	8 545	8 517
Други приходи	196	81	117
Общо приходи	5 922	8 626	8 634
Промени в салдата на продукцията и незавършено производство	692	266	167
Балансова стойност на продадени активи	-62	-24	-63
Работа, извършена по стопански начин	10	70	78
Разходи по икономически елементи	-5 796	-7 808	-7 912
Финансови приходи	14	9	25
Финансови разходи	-287	-302	-317
Общи приходи от дейността	5 936	8 635	8 659
Общи разходи от дейността	-6 083	-8 110	-8 229
Счетоводна печалба/загуба	493	837	612
Разходи за данъци	-50	-86	-76
Нетен финансов резултат	443	751	536

Общите приходи от дейността на предприятията в групата през 2013 година са 8 659 хил. лв., при отчетени през 2012 година 8 635 хил. лв. Върху размера на приходите на дружеството най-голямо влияние имат приходите от продажба на продукция. Техният размер заема 98 % от общите приходите за 2013 г. През 2013 година се запазват същите приходите от продажби както през 2012 година.

Общите разходи от дейността на предприятията в групата през 2013 г. в размер на 8 229 хил. лева са се увеличили с 119 хил.лева спрямо същият период на 2012 година Разходите по икономически елементи на предприятията в групата през 2013 г. са в размер на 7 912 хил. лв. като се наблюдава увеличение с 104 хил.лв. спрямо разходите по икономически елементи през 2012 г., които са в размер на 7 808 хил.лв. Най-голям дял в разходите по икономически елементи на предприятията в групата през 2013 г. заемат разходите за суровини и материали на стойност 4 470 хил. лв., които представляват 56 % от разходите по икономически елементи на дружеството.

Разходите за материали на предприятията в групата намаляват от 4 675 хил.лв. за 2012 г. на 4 470 хил.лв., намаление с 205 хил.лв. или 5 %, а разходите за външни услуги от 1 467 хил.лв. през 2012 г. нарастват на 1 585 хил.лв., увеличение с 118 хил.лв. или 8 %.

През 2013 г. разходите за амортизации на предприятията в групата от 333 хил.лв. през 2012 г. нарастват на 403 хил.лв., увеличение с 70 хил.лв. или 21 %.

Структурата на пасива на баланса към 31.12.2013 г. е както следва:

На 12.06.2013 г. в Търговския регистър, воден от Агенцията по вписвания, по партидата на „Лавена“ АД с вписване №20130612171536 е вписано увеличение на капитала на дружеството от 200 000 (двеста хиляди) лева на 266 652 (двеста шестдесет и шест хиляди шестстотин петдесет и два) лева, чрез издаването на нови 66 652 (шестдесет и шест хиляди, шестстотин петдесет и два) акции с право на глас и с номинална стойност от 1,00 лев всяка и емисионна стойност в размер на 40,00 лева всяка.

Хил. лева	31.12.2012г.	%	31.12.2013г.	%	Изменение
1. Собствен капитал, вт.ч.	2 837	35%	6 038	54%	3 201
Основен акционерен капитал	200		267		67
Премии от емисии на акции			2 599		2 599
Законови резерви	93		93		0
Резерви	1 793		2 528		735
Печалба/загуба от минали години	0		15		15
Печалба/загуба от текущата година	751		536		-215
2. Дългострочни задължения	4 029	50%	4 673	41%	644
3. Краткосрочни задължения	1 139	14%	566	5%	-573
Общо собствен капитал и пасиви	8 005	100%	11 277	100%	3 272

Анализът на структурата на пасивите показва, че относителният дял на собствения капитал спрямо общия размер на финансовите източници е 54 % към 31.12.2013 г. спрямо 35% към 31.12.2012 г. Увеличението на собствения капитал към 31.12.2013 г. с 3 201 хил. лв. спрямо 31.12.2012 г. се дължи на увеличението на капитала на дружеството - майка и реализирана печалба за 2013 год. Увеличение бележат дългострочните задължения с 644 хил. лв., а намаление бележат краткосрочните задължения с 573 хил.лв. Относителният дял на привлечения капитал от общите пасиви намалява - от 65 % към 31.12.2012 г. на 46 % към 31.12.2013 г. В стойностно изражение привлечения капитал намалява с 71 хил. лева. Оборотните средства за обезпечаване на дейността на дружеството – майка са осигурени със заем от “Балтимор” ЕООД град София, който позволява дружеството да посрещна своевременно текущите падежи на задълженията си към доставчици и дава възможност за развитие на козметичното производство, така че дружеството да генерира печалби и през следващите години.

Структурата на актива на баланса към 31.12.2013 г. е както следва:

През 2013 г. активите на предприятията в групата се увеличават с 3 272 хил. лева спрямо 31.12.2012 година. Относителният дял на нетекущите активи от общите активи намалява – от 36 % към 31.12.2012 г. на 34 % към 31.12.2013 г.

Хил. лева	31.12.2012г.	%	31.12.2013г.	%	Изменение
1. Нетекущи активи, в т.ч.	2 843	36%	3 888	34%	1 045
Имоти, машини и оборудване	2 485		3 424		939
Нематериални активи	350		455		105
Инвестиции	0		0		0
Активи по отсрочени данъци	8		9		1
Търговски вземания	0		0		0
2. Текущи активи, в т.ч.	5 162	64%	7 389	66%	2 227
Материални запаси	3 401	66%	3 197	43%	-204
Вземания	1 672	32%	2 584	35%	912
Парични средства	89	2%	1 608	22%	1 519
Общо активи	8 005	100%	11 277	100%	3 272

През 2013 г. в структурата на нетекущите и текущите активи на предприятията в групата са настъпили следните промени. В стойностно изражение нетекущите активи са се увеличили с 1 045 хил.лв., което се дължи на започналото строителство на новата производствена и складова сграда с приемни и административни зони на дружеството - майка. Текущите активи са се увеличили в стойностно изражение с 2 227 хил. лв. спрямо същите към 31.12.2012 г. Най-голям дял от текущите активи - 43 % заемат материалните запаси, които са се намалили с 204 хил. лв. Вземанията заемат 35 % от текущите активи и са се увеличили с 912 хил. лв., а паричните средства заемат 22 % от текущите активи и бележат увеличение от 1 519 хил.лв. спрямо края на 2012 г.

В резултат на осъщественото реструктуриране на производствените мощности и спомагателните стопанства през 2013 година и ефективното управление на запасите и производствената дейност, предприятията в групата се придържат в тесни граници към плановите производствени разходи.

Структурата на капитала и цялата финансова дейност е свързана с ликвидността на предприятията в групата. Ликвидността изразява способността на дружествата непрекъснато и в съответните размери да посрещат своите платежни задължения към доставчици, кредитори, персонал, бюджета и други задължения. Материалните запаси, текущите вземания, наличните парични средства и текущите задължения определят съответните коефициенти на ликвидност. За подобряване на тези коефициенти от съществено значение е намаляването на текущите задължения. Коефициента за ефективност на разходите се определя от съотношението на общо приходи към общо разходи. Коефициентът на задлъжнялост отразява отношението на общо задълженията към общо капитала на групата. Дружествата управляват ликвидността на активите и пасивите си чрез задълбочен анализ на структурата и динамиката им и прогнозиране на бъдещите входящи и изходящи парични потоци.

Основни финансови показатели, характеризиращи дейността на групата са:

№	Показатели	Към 31.12.2011г.	Към 31.12.2012 г.	Към 31.12.2013 г.
Рентабилност:				
1.	Коеф. на рентабилност на приходите от продажби	0.077	0.088	0.063
2.	Коеф. на рентабилност на собствения капитал	0.212	0.265	0.089
3.	Коеф. на рентабилност на пасивите	0.100	0.147	0.104
4.	Коеф. на рентабилност на активите	0.067	0.094	0.048
Ефективност:				
1.	Коеф. на ефективност на разходите	1.072	1.091	1.064
2.	Коеф. на ефективност на приходите	0.933	0.916	0.940
Ликвидност:				
1.	Коеф. на обща ликвидност	8.154	4.532	13.055
2.	Коеф. на бърза ликвидност	2.721	1.546	7.406
3.	Коеф. на незабавна ликвидност	0.375	0.078	2.841
4.	Коеф. на абсолютна ликвидност	0.375	0.078	2.841
Финансова автономност:				
1.	Коеф. на финансова автономност	0.469	0.557	1.167
2.	Коеф. на задлъжнялост	2.13	1.796	0.857

II. Допълнителна информация за дружеството към годишния консолидиран доклад за дейността, съгласно раздел IVa на Приложение № 10 към Наредба № 2 на Комисията за финансов надзор

1. Стойностно изражение на основните категории продукти.

Общите приходи от продажби през 2013 година са 8 634 хил. лв., при отчетени за 2012 година 8 636 хил.лв. Наблюдава се увеличение на приходите от дейността с 8 хил.лв. и с 0,1 %.

Структура на приходите от дейността, хил.лева

Приходи от дейността	2011 г.	%	2012 г.	%	2013 г.	%
Продукция	5 690	96%	8 501	99%	8 490	98%
Стоки	7	0%	2	0%	2	0%
Услуги	29	0%	42	0%	25	0%
Други	196	3%	81	1%	117	1%
Общо приходи, хил.лв	5 922	100%	8 626	100%	8 634	100%

Нетните приходи от продажба на готова продукция на предприятията в групата през 2013 г. са 8 490 хил.лв., при реализирани 8 501 хил.лв. през същия период на 2012 г. Приходите от продукция са се намалили с 11 хил.лв., което представлява намаление от 0,1 %.

През 2013 г. увеличените продажби на козметични продукти запазват положителния си тренд, което води до увеличени приходи от продажба на козметика. Увеличението се дължи на нарастващото присъствие на продуктите в търговската мрежа и нарастващото търсене на продуктите.

Структура на приходите от дейността на предприятията в групата, хил.лева

Продажби	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2013/2012	2013/2011
Козметика	4 716	6 786	7 433	10%	58%
Етерични масла	742	1 276	556	-56%	-25%
Хранителни добавки	122	260	352	35%	189%
Други	110	179	149	-17%	35%
Общо от продукция	5 690	8 501	8 490	0%	49%

Продължава тенденцията на нарастване на приходите от продажби на козметични продукти, увеличение с 647 хил.лв. и постигнат ръст от 10 % като реализацията на козметика запазва определящия си дял в структурата на приходите на компанията и се увеличава до 88 % от общите. Увеличените продажби на козметика са резултат от последователната политика за разширяване и укрепване на пазарните позиции на вътрешния и международния пазар, увеличение на продуктовото портфолио и увеличаване на износа. Увеличените продажби на козметични продукти се дължат на поставения акцент върху разработване на нови качествени продукти при бебешката и детската козметика, както и на много нови продукти в масовия сегмент.

Предприятията в групата продължават да работят по разширяване обхвата на действащите търговски канали и разнообразяване на предлагания асортимент, което се отразява положително върху продажбите и приходите от продажби на козметика. Успешно пуснати на пазара са нови продукти от бебешката и детската козметика на фирмата, както и нови козметични серии, които успешно допълват асортимента от предлагани стоки. Продължава активната работа по разработване на нови маркетингови и търговски подходи за достигане на продуктовата гама до повече крайни клиенти, чрез различни активности за стимулиране на продажбите. Все по-активна е политиката на компанията и в областта на търговските промоции и различни активности за стимулиране на продажбите.

Маркетинговият план на „Лавена“ АД през 2013 година беше изцяло подчинен на активна комуникация с крайния потребител на марката Бочко. Поставените цели са: постигане на лоялност от страна на клиентите към марката и утвърждаване ролята на пазарен лидер в сегмента – Бебешка и детска козметика. Успоредно с това марката беше подкрепена на имиджово ниво с активна телевизионна реклама.

През 2013 година дружеството-майка пусна на пазара нова марка козметична серия Матернеа, чрез която предлага специализирана за грижа за кожата през бременността и след раждане. Усилията са насочени към налагане на новата марка и достигането до максимален брой потребители от таргета през различни инициативи.

През 2013 г. „Лавена“ АД развива активна външно-търговската дейност, която е насочена към укрепване на контактите с клиенти, с които фирмата има дългогодишни отношения, както и към активно търсене и реализиране на продажби към нови за фирмата клиенти. Увеличени са продажбите на козметични продукти на външни пазари на дружеството – Русия, страни от ЕС, Китай, Йемен и др.

Делът на приходите от етерични масла в общите приходи от продажба на продукцията на дружеството намалява – от 15 % през 2012 г. на 7 % през 2013. Приходите от продажби на етерични масла през 2013 г. са 556 хил.лв. спрямо 1 276 хил. лв. за 2012 г., намаление от 56%. Като цяло очакванията на дружеството -майка за реализация на лавандулово масло през 2014 г. са положителни, поради добрите резултати от реколта 2013 г. Гъвкавата ценова политика, съобразена с пазарните тенденции, дава възможности за реализация на добитите количества.

Дъщерното дружество “Лавена Агро” ЕООД е формирало приходи чрез продажба на селскостопанска продукция на “Лавена ” АД. Дружеството арендува земи както следва: 342 дка, собственост на „Лавена” АД и 165 дка от други собственици, отдадени за временно и възмездно ползване. Посочените арендувани площи се намират в землището на община Шумен. Предприятията в групата продължават успешно да произвеждат и реализират *органично* лавандулово масло. За този вид масло вече са установени делови отношения и са получени поръчки от чуждестранни клиенти, с потенциал за развитие и в бъдеще.

Към 31.12.2013 г. предприятията в групата имат неизплатени задължения към доставчици на обща стойност 382 хил.лв., съгласно действащите договори, като към 31.12.2012 г. те са в размер на 955 хил.лв.

Към 31.12.2013 г. вземанията от клиенти възлизат на обща стойност 1 301 хил.лв., а към 31.12.2012 г. са били в размер на 942 хил.лв.

През 2013 г. дружествата се стремят да осъществява своевременно разплащане с доставчиците на суровини и амбалажи с цел осъществяване на нормален производствен цикъл.

2. Сключени големи сделки от съществено значение за дейността

През 2013 година няма сключени значими сделки за предприятията в групата, които да са извън обичайната им основна дейност.

3. Сделки, сключени между дружеството и свързани лица, сделки извън обичайната дейност и сделки отклоняващи се съществено от пазарните условия.

Към 31.12.2013 г. “Балтимор” ЕООД, град София е предоставил на “Лавена“ АД град Шумен 4 538 хил.лв. по договори за заем.

Наименование	Вид сделка	Неуреден разчет
“Балтимор” ЕООД, град София	дългосрочен заем	4 538 хил.лв.

Дружеството не е сключвало сделки извън обичайната дейност и сделки отклоняващи се съществено от пазарните условия.

4. Събития и показатели с необичаен за емитента характер, имащи влияние върху дейността на дружеството.

През 2013 година няма отчетени събития и показатели, имащи влияние върху дейността та на дружеството.

5. Информация за сделки, водени извънбалансово през 2013 г. - характер и бизнес цел, посочване финансовото въздействие на сделките върху дейността, ако рискът и ползите от тези сделки са съществени за емитента и ако разкриването на тази информация е съществено за оценката на финансовото състояние на емитента.

През 2013 г. не са сключвани сделки, водени извънбалансово.

6. Информация за дялови участия на “Лавена” АД, за основни инвестиции в страната и в чужбина.

„Лавена” АД притежава в инвестиционния си портфейл две дъщерни дружества.

“Лавена Агро” ЕООД Шумен е учредено през 2008 година. Дружество е с предмет на дейност: създаване на нови лавандулови насаждения, поддържане на съществуващите лавандулови насаждения и продажба на продукцията от собствено производство.

“Лавена Мърчандайзинг” ЕООД София е учредено през 2009 година. Дружеството е с предмет на дейност: маркетингови активности, мърчандайзингови услуги, пазарен мониторинг на козметичния сектор, разработване на търговски и промоционални политики и мероприятия, разработване и внедряване на всякакви техники приложими в пазарите на бързооборотни стоки, които увеличават пазарното проникване и продажбите, бранд мениджмънт, ПР активности и други дейности.

Размерът на капитала на двете дружества е 5000 лева, разпределен в 500 дяла по 10 лева. Към 31.12.2013 г. инвестицията на „Лавена” АД в капитала на двете дружества се представя като финансов актив.

7. Информация относно сключените от “Лавена” АД, от негово дъщерно дружество или дружество майка, в качеството им на заемополучатели, договори за заем с посочване на условията по тях, както и информация за предоставените гаранции и поемане на задължения.

Дружеството има сключен договор за заем с “Балтимор” ЕООД в размер до 3 500 000 евро. Усвоената част от заема е в размер на 2 320 000 евро. Срокът за погасяване на заема е 14.12.2018 г. Договорената лихва по заема е в размер на 7%.

8. Информация относно сключените от “Лавена” АД, от негово дъщерно дружество или дружество майка, в качеството им на заемодатели, договори за заем, включително предоставяне на гаранции.

“Лавена” АД предостави на дъщерното си дружество „Лавена Агро” ЕООД, два заема в размер всеки до 200 хил.лв. Договорената лихва по двата заема е в размер на 7 %. Срокът за погасяване на заемите е съответно до 31.03.2014 г. и 01.09.2015 г.

9. Информация за използването на средства от извършена нова емисия ценни книжа през отчетния период.

През 2013 г.предприятията в групата не са емитирали нова емисия акции.

10. Анализ на съотношението между постигнатите финансови резултати, отразени във финансовия отчет за финансовата година, и по-рано публикувани прогнози за тези резултати.

Няма такъв анализ.

11. Описание на основните рискове и несигурности, пред които е изправен емитентът през останалата част от финансовата година.

Рискови фактори, които са специфични за предприятията в групата, в които развиват своята дейност;

В хода на обичайната си стопанска дейност дружествата може да бъдат изложени на различни финансови рискове, най-важните, от които са валутен риск, ликвиден риск и кредитен риск.

ПАЗАРНИЯТ РИСК

Пазарният риск за дейността на предприятията в групата се свеждат до неблагоприятните промени и настъпване на неблагоприятни тенденции в конюнктурата на пазара. Парфюмерийно-козметичният отрасъл се възприема за отрасъл, изложен на негативен ефект на глобалната финансова криза е значително. Поради тази причина се смята, че негативното въздействие на глобалната финансова криза върху дейността им се асоциира със свиване на пазарите и намаляване на нормата на печалба при реализиране на продукцията. Управлението на този риск се свързва с оптимизиране на разходите по производство и реализация на продукцията и задържане на пазарните позиции, чрез поддържане на стабилни взаимоотношения с клиентите на дружествата.

ЦЕНОВИ РИСК

Ценовият риск на дружествата се изразява в опасността от повишаване на себестойността на продукцията и поради повишаване на цените на материалите и суровините. Негативен ефект в този случай би се получил в ситуация на запазване на ценовите нива на продукцията на пазара, което би довело до спад в нормата на печалбата от реализация на продукцията. Ценовият риск има своето проявление и по отношение на цените на продукцията, при наличие на предлагане, многократно превишаващо търсенето на тези продукти, цените биха се понижали до достигане на равновесно състояние.

КАЧЕСТВО НА ПРОДУКЦИЯТА

Дружеството-майка е съсредоточило своята дейност в сегмента на продукти с високо и средно качество. Поради тази причина, то е изложено на риск от навлизане на нискокачествени продукти. Този риск е свързан с надеждността и платежоспособността на потребителите на тези продукти, като опасността за бизнеса нараства значително в условията на финансова и икономическа криза.

ВАЛУТЕН РИСК

Основно дейността на дружеството-майка – 87 % се осъществява в България, като 13 % от продукцията се продава извън страната. Строго се наблюдават и вземат мерки за избягване на негативни последици от промените във валутните курсове. За да се предотврати риска от променливия курс на щатската валута, цените на продаваните етерични масла при възможност се договарят в евро.

Дъщерните дружества осъществяват дейността си само в страната.

ЛИКВИДЕН РИСК

Действията на предприятията в групата по отношение на управлението на ликвидността са насочени към това да имат достатъчно ликвидност, така че задълженията да бъдат покрити в срок, съгласно договорените срокове, без да се пораждат загуби или да се застрашава имиджа им. Те се опитват да поддържат оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност за финансиране на стопанската си дейност.

Дружествата управляват ликвидността на активите и пасивите си чрез текущ анализ на структурата и динамиката им и прогнозиране на бъдещите входящи и изходящи парични потоци.

КРЕДИТЕН РИСК

За текущата си дейност предприятията в групата използват заеми. Разходите за лихви през 2013 година са 296 хил.лв., а през 2012 година техният размер е 276 хил.лв.

Част от приходите от продажби на дружеството-майка се извършват с плащане на суми в брой поради повишения пазарен и финансов риск. С част от търговците на едро и аптечните складове, се работи на отложено плащане, което поражда рискове по отношение на ритмичното постъпване на парични средства в случай на неспазване на договорения период на стоков кредит. Съгласно прилаганата политика, отсрочени плащания (продажби на кредит) се предлагат само на клиенти, които имат дългогодишна история на търговско сътрудничество с дружеството, добро финансово състояние и липса на нарушения при спазването на кредитните условия. От своя страна предприятията в групата ползват кредитни периоди, предоставяни му от неговите доставчици. Рискове по отношение на ритмичното постъпване на парични средства води до невъзможност за изпълняване ангажименти на дружествата към доставчиците. Това налага ползването на заеми за покриване на нуждите на фирмата от оборотни средства.

ЛИХВЕН РИСК

Проявлението на лихвения риск е свързано с евентуални неблагоприятни промени в лихвените нива в България. Към момента основното финансиране на дружеството-майка е предоставено от мажоритарния акционер на капитала на „Лавена“ АД – Балтимор ЕООД, като цената е съобразена с действащата нормативна уредба. Потенциална промяна в лихвените нива и кредитния пазар като цяло е възможно да променят цената на финансиране на „Лавена“ АД, а от там да се намали нетния финансов резултат на дружеството-майка. Към настоящия момент предприятията в групата не притежават инвестиции във финансови инструменти, чиито цени зависят от лихвените нива.

12. Оценка на възможностите за реализация на инвестиционните намерения с посочване на размера на разполагаемите средства и отразяване на възможните промени в структурата на финансиране на тази дейност.

През 2013 година, предприятията в групата са осъществявали инвестиционната си програма чрез собствен и привлечен капитал, като по този начин са обезпечили нуждите си от оборотни средства.

Паричен поток от видове дейност, х.лв.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
Парична наличност в началото на периода	59	180	89
Нетен паричен поток от основната дейност	-232	732	-63
Нетен паричен поток от инвестиционната дейност	-41	-401	-1401
Нетен паричен поток от финансовата дейност	395	-416	2982
Изменение на паричните средства	122	-85	1518
Нетен ефект от промяна на валутни курсове	-1	-6	1
Парична наличност в края на периода	180	89	1608

През 2013 г. постъпления от парични потоци, свързани с търговски контрагенти, са в размер на 9 738 хил.лв., а плащанията към доставчици са 8 396 хил.лв. Нетният паричен поток от цялата оперативна дейност на предприятията в групата за 2013 г. е с отрицателна величина в размер на 63 хил.лв., при положителен паричен поток за 2012 г. от 732 хил.лв. Паричният поток, за разлика от паричните наличности, е процес на вливане и изтичане на парични средства. Той трябва да се разбира не като наличност на пари, а като изменение, движение на парични средства и парични еквиваленти на дружеството. Нетният паричен поток от инвестиционна дейност е с отрицателна величина в размер на 1 401 хил.лв. Отрицателният паричен поток е в резултат на закупуване на активи, инвестиране на средства в машини и оборудване, с което ще се подобри финансовия резултат на дружеството през следващи

периоди. Нетният паричен поток от финансова дейност е с положителна величина в размер на 2 982 хил.лв. в следствие извършеното увеличение на капитала на дружеството-майка.

Положителният паричен поток, т.е. превишението на постъпленията над разходите е показател за подобряване финансовата стабилност на предприятията в групата, определя тенденцията относно финансово здраве и формира становището на институции за отпускането на краткосрочни, в някои случаи и дългосрочни кредити. Инвестициите на предприятията в групата през 2013 година са финансирани със собствени и заемни средства. Чрез комбиниране на тези средства се постига оптимизация на цената на външното финансиране и поддържане на ликвидност за нормалното функциониране. Дружествата се стремят да поддържат оптимален ликвиден запас парични средства и способност за финансиране на стопанската си дейност. Паричните средства на предприятията в групата към 31.12.2013 год. са в размер на 1 608 хил. лева.

Извън инвестиционната си програма, предприятията в групата нямат други поети ангажименти за извършване на капиталови разходи.

13. Информация за настъпили промени през отчетния период в основните принципи за управление на “Лавена” АД.

Като емитент на ценни книжа и публично дружество, “Лавена” АД осъществява дейността си в съответствие с правните норми, регулиращи корпоративната общност и се придържа към политиката, международно признатите стандарти и най-добрите практики на корпоративно управление.

14. Информация за основни характеристики на прилаганите от „Лавена” АД в процеса на изготвяне на финансовите отчети система за вътрешен контрол и система за управление на рисковете.

Счетоводната система е организирана, така че да минимизира концентрацията на риска на ниво потребител. Системата позволява постоянно наблюдение и контрол върху активите на фирмата от страна на ръководния персонал.

Всяка година се прави инвентаризация на активите и пасивите, а по решение на ръководството понякога се правят и проверки.

През последните години фирмата изгражда и умножава конкурентното си предимство чрез въвеждане на утвърдени международни стандарти и съвременни практики за корпоративно управление. Резултатите от това неизменно отстоявано разбиране за модерен, прозрачен и почтен бизнес са налице.

Успешното развитие, разрастването на дейността и високите цели, които фирмата си поставя, изискват качествено нов подход в постигането на стратегическата корпоративна цел – интегрирано и ефективно управление на рисковете.

Управлението на риска е неразделна част от процесите в организацията, част от процеса на вземане на решения. Дейностите, свързани с управлението на риска се извършват своевременно, прозрачно и всеобхватно, съобразно измененията и улесняват непрекъснатото подобряване на организацията.

Управлението на рисковете в Компанията ще се осъществява на следните нива:

- Стратегическо ниво – за рисковете, свързани с управлението на Компанията.
- Процесно ниво – за рисковете, свързани с основните бизнес процеси в Компанията.
- Персонално ниво – за рисковете, свързани с работата на всеки участник в процеса.

Ползите от дейностите по управление на риска са: подобряване на финансовата отчетност; по-добро управление; по-голямо доверие на заинтересованите страни; подобряване на контрола; ефективно разпределение и използване на ресурсите за управление на риска; подобряване на оперативната ефективност и ефикасност; подобряване на постиженията в

областта на безопасността, както и опазването на околната среда; намаляване на загубите до минимум.

Действащите във фирмата системи, свързани с управление на качеството съгласно БДС ISO 9001:2008, GMP при производството на козметика и HACCP при производството на хранителни добавки, гарантират пълна проследимост, безопасност и постоянно качество на произвежданите продукти и свеждат до минимум рисковете, свързани с основната производствена дейност на фирмата.

Ежегодните програми за обучение на персонала, свързани с изпълнение на определените изисквания за хигиена, безопасност и контрол на процесите намаляват риска от производство на некачествен продукт.

III. Насоки за развитие и перспективи.

Основни приоритетни направления в развитието на предприятията в групата през 2014 година са:

- Увеличаване на пазарния дял в категорията „Детска и бебешка козметика“, където марката „Бочко“ е лидер по познаваемост и продажби сред потребителите от таргет групата.
- Налагане на новата козметична серия Матернеа, осигуряваща специализирана грижа за кожата през бременността и след раждане.
- Разработване и налагане на нови за фирмата марки чрез създаване и внедряване на нови серии козметични продукти, разширявайки портфолиото на дружеството.
- Оптимизиране на разходите за реализация и стремеж за укрепване и разширяване пазарните позиции на дружеството, както на вътрешния, така и на външния пазар.
- Непрекъснато подобряване качеството на произвежданите продукти.
- Изграждане на нова производствена и складова сграда с приемни и административни зони за производство на козметични кремове и емулсии и пасти за зъби в съответствие с изискванията на GMP, закупуване и въвеждане в експлоатация на автоматизирани високотехнологични линии за производство на козметични продукти.
- Намаляване на разходите в себестойността на всички продукти за постигане на конкурентна цена, съчетана с гарантирано високо качество.
- Създаване на нови лавандулови насаждения.

Спазвайки принципите на доброто корпоративно управление, дружеството осъществява стопанската си дейност в постоянна грижа и прозрачност, с цел защита на интересите на своите акционери.

Докладът е приет от Съвета на Директорите на 11.04.2014 г.

Изпълнителен директор

